

PREDMET: LIKOVNA UMJETNOST, 1. RAZRED

NASTAVNA CJELINA: KIPARSTVO

NASTAVNA JEDINICA: OBLIKOVANJE VOLUMENA

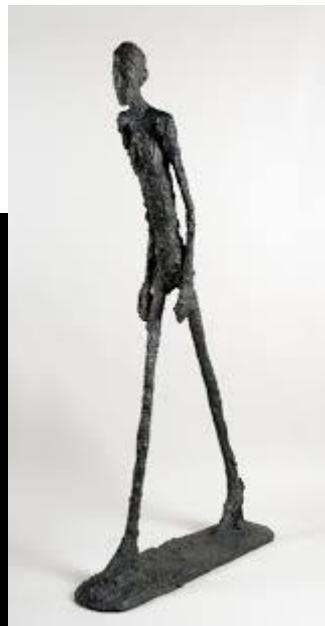
Kiparstvo je likovna umjetnost koja se bavi oblikovanjem volumena u prostoru. Za razliku od slikarstva koje doživljavamo vidom, skulpturu doživljavamo i dodirom. Skulpturu gledamo sa svih strana za razliku od slike, također skulptura može imati više kompozicija ovisno iz kojeg kuta ju posmatramo. Za razliku od slike, kip ima 3D oblik - visinu, širinu i dubinu.

Kiparstvo se djeli na kip (skulptura), reljef i mobil.

1. KIP ILI SKULPTURA je kiparsko djelo koje je trodimenzionalno, stoji slobodno u prostoru i vidimo ga sa svih strana.

Pieta, Michelangelo, klasična skulptura

Giacometti, Hodač, moderna skulptura

2. RELJEF je kiparska vrsta koja se izvodi na zidu. On je dvodimenzionalan (visina i širina) jer ga ne vidimo sa zadnje strane. Može imati veće ili manje izbočine pa ga djelimo na: **visoki, srednji i niski reljef**.

Visoki ili duboki reljef je reljef gdje se volumen i prostor međusobno isprepleću, pojedini dijelovi reljefa su toliko izbočeni prema posmatraču da djeluju gotovo kao skulptura.

Srednji ili plitki reljef ispunjen je manjim ispupčenjima za razliku od dubokog, prisutna je igra svjetla i sjene i posmatramo ga iz jednog kuta.

Niski ili ucrtani reljef nema nikakvih izbočina, nego udubljenja ucrtana u ploču, sve su plohe ravne i sličan je crtežu.

Visoki ili duboki reljef

Srednji ili plitki reljef

Niski ili ucrtani reljef

3.MOBIL je kiparska djelo koja se može pokretati. To je konstrukcija od laganih materijala: žica, plastika, spužva, papir i slično. Mobil se objesi na strop i pokreće strujanjem zraka. Može imati i ugrađen motor za pokretanje. Može također samostalno stajati u prostoru i trodimenzionalan je. Prve mobile radio je američki umjetnik **Alexander Calder**. Mobile susrećemo u vidu suvremenih visilica ili igračaka iznad dječijeg krevetića.

Mobil, Alexander Calder

MODELIRANJE I KLESANJE:

Dva su osnovna načina rada u kiparstvu. Ako radimo u kamenu tada oduzimamo od mase i moramo savršeno uklopiti zamišljeno djelo u masu. Ovaj način naziva se **klesanje**. Ako radimo u glini tada dodajemo masu i na taj način oblikujemo djelo. Ovaj način rada naziva se **modeliranje**.

MATERIJALI U KIPARSTVU:

Materijale u kiparstvu djelimo na **tradicionalne i moderne**.

Tradicionalni materijali su drvo, kamen, glina, bjelokost i gips.

Moderni materijali su staklo, plastika, metali, beton i žica.

KIPARSTVO I ARHITEKTURA

Sve do 19. stoljeća kiparstvo je više bilo vezano za arhitekturu, nego što je postojalo kao slobodna skulptura. Kiparstvo je služilo da pobliže odredi namjenu neke građevine. Grčki hramovi imali su na zabatnim trokutima one kipove kojima su hramovi posvećeni, a portali crkvi sastojali su se od svetaca. Na taj način arhitektura i kiparstvo izražavaju duh razdoblja u kojem su nastali. Odnos između kiparstva i arhitekture može biti skladan (zabat hrama), dominiranje arhitekture (romanika) i dominiranje skulpture nad arhitekturom (barok).

Skladan odnos arhitekture i kiparstva

Dominiranje arhitekture

Dominiranje skulpture

ZADATAK:

Napravi svoj mobil inspiriran Calderom od žice i kartona i razveseli svoje ukućane.

